K. 1402. Stela from Banteay Mean Chey (inscription of hospital of King Jayavarman VII), 1108 Śaka

Kunthea Chhom

Author of digital edition: Kunthea Chhom

Identifier: DHARMA_INSCIK01402

Repository: Khmer (tfc-khmer-epigraphy)

File path: texts/xml/DHARMA_INSCIK01402.xml

Language: Sanskrit [Khmer]

Commit: 2026-11-09 14:46 (16691b9), last modified 2026-09-17 01:54 (2c24a58)

Palaeographic description

The *akṣara*s are of square form which is characteristic of the script belonging to the reign of Jayavarman VII.

Edition

1. Anuṣṭubh

〈A1〉 〈Face A〉 〈Column a〉 [//◉ namo vuddhāya nirmmāṇa]-
〈Column b〉 -[dharmma-sāmbhoga-mūrttaye]
〈A2〉 〈Column a〉 [bhāvābhāva-dvayātīto]
〈Column b〉 [dvayātmā yo nirātmakaḥ]

2. Anuṣṭubh

〈A3〉 〈Column a〉 [◉ bhaiṣajyaguru-vaidūryya]-
〈Column b〉 [prabharāja-jinan name]
〈A4〉 〈Column a〉 [kṣemārogyāṇi janyante]
〈Column b〉 [yena nāmāpi śr̥ṇvatām·]

3. Upajāti

〈A5〉 〈Column a〉 [◉ śrīsūryyavairocanaca¡nd!〈ṇḍ〉aroci〈Column b〉ś]
[śrīca](ndra)v(ai)rocanarohiṇ(ī)ś(aḥ)
〈A6〉 〈Column a〉 [rujāndhakārāpaharau prajānāṁ]
〈Column b〉 munīndra-meror jayatām upānte

4. Upajāti

〈A7〉 〈Column a〉 [◉ Āsīn nr̥paś śrīdharaṇīndravar]mma-
〈Column b〉 -devātmajaś śrījayavarmmadevaḥ
〈A8〉 〈Column a〉 [jāto jayādit](ya)-pureśvarāyāṁ
〈Column b〉 vedām(va)raikendubhir āptarājyaḥ

5. Upajāti

〈A9〉 〈Column a〉 [◉ niśśeṣarājanya]-ś(i)rovataṁsa-
〈Column b〉 -pādāmvujas saṁyati saṁhr̥tāriḥ
〈A10〉 〈Column a〉 [paryyagra]h(ī)t sad-guṇa-ratna-bhūṣāṁ
〈Column b〉 yat-kīrtti-hārāṁ vasudhāṅganāṁ yaḥ

6. Upajāti

〈A11〉 〈Column a〉 [◉ sadāmu](d)ā (va)rddhita-dāna-vāri〈Column b〉s
sadāna-varddhi-priya-saṁpadāḍhyaḥ
〈A12〉 〈Column a〉 [Iṣṭyāha]vaiḥ kliṣṭa-surārikānto
〈Column b〉 yaḥ kr̥ṣṇa-kalpo 'py avadātavarṇaḥ

7. Upajāti

〈A13〉 〈Column a〉 [◉] (yo) 'bhyarthitāṁ bhūpatibhir (du)rāpāṁ
〈Column b〉 lakṣmīm upekṣya svayam abhyupetā[m·]
〈A14〉 〈Column a〉 [di](kṣu) drutāṁ hlādayati sma kīrtti〈Column b〉m
aho vi(ci)trā rucir i(nd)riyāṇām(·)

8. Upajāti

〈A15〉 〈Column a〉 ◉ yaṁ vīk(ṣya) [dh]āmnā vijite 'pi nāthe
〈Column b〉 vuddhveva kāntyā vijitañ ca kā(mam·)

〈A16〉 〈Column a〉 [śu]can (tya)jan(tyo) n(ija)nāma sārthaṁ
〈Column b〉 van[dh]īk[ṛ]tāri-(pramadāḥ) [pracakruḥ]

9. Upajāti

〈A17〉 〈Column a〉 [◉ puṇyā](yuṣaḥ kṣīṇatayā) [yuge 'ntye]
〈Column b〉 [kṣayaṁ gatāyāṁ kṣayavat prajāyām·]
〈A18〉 〈Column a〉 [prajāpatiḥ prāg-yugavad vitene]
〈Column b〉 [yo 'bhyutthitiṁ pūrṇavṛṣāṁ samṛddhām·]

10. Anuṣṭubh

〈A19〉 〈Column a〉 [◉ Ṛddhyā svarggīkṛtāṁ pṛthvīṁ]
〈Column b〉 [matvā maraṇa-dūṣitām·]
〈A20〉 〈Column a〉 [martyānām amaratvāya]
〈Column b〉 [yo 'diśad bheṣajāmṛtam·]

11. Anuṣṭubh

〈A21〉 〈Column a〉 [◉ puṣyaṁ kṛtī kṛtīkṛtya]
〈Column b〉 [pūrṇāṅgaṁ yo 'karod vṛṣam·]
〈A22〉 〈Column a〉 [rāja-vaidyā-cikitsyāṅghri]-
〈Column b〉 -[bhaṅgan triyugadoṣataḥ]

12. Anuṣṭubh

〈A23〉 〈Column a〉 [◉ jitvānyagopativṛṣaṁ]
〈Column b〉 [svairan tribhuvanāṅgane]
〈A24〉 〈Column a〉 [jṛmbhate ninadan dhīraṁ]
〈Column b〉 [vṛṣo yat-puṣkalīkṛtaḥ]

13. Anuṣṭubh

〈B1〉 〈Face B〉 〈Column a〉 [◉ dehinān deha-rogo ya〈Column b〉n]
[manorogo rujattarām·]
〈B2〉 〈Column a〉 [rāṣṭra-duḥkhaṁ] (h)[i] bha[r]tṝṇ(ā)〈Column b〉n
duḥkhan du(ḥ)[khan tu nāt](ma)[naḥ]

14. Anuṣṭubh

〈B3〉 〈Column a〉 [◉ Āy](ur)vv(e)dāstra-vedeṣu
〈Column b〉 vai(d)ya-vīrair vviśāradaiḥ
〈B4〉 〈Column a〉 (yo) 'ghātayad rāṣṭra-rujo
〈Column b〉 rujārīn bhe(ṣa)jāyudhaiḥ

15. Anuṣṭubh

〈B5〉 〈Column a〉 ⦿sarvveṣām aparādhān ya〈Column b〉s
sar(v)vataḥ pariśo(dha)yan·
〈B6〉 〈Column a〉 yugāparādhe na rujā〈Column b〉m
aparādhā[n] v(yaśo)dhayat·

16. Anuṣṭubh

〈B7〉 〈Column a〉 ⦿sārogyaśālaṁ parito
〈Column b〉 bhaiṣajya-sugataṁ vyadhāt·
〈B8〉 〈Column a〉 sārddhañ jinaurasābhyāṁ ya〈Column b〉s
sadā-śāntyai prajā-rujām·

17. Anuṣṭubh

〈B9〉 〈Column a〉 ⦿ sa vyadhād idam ārogya-
〈Column b〉 -śālaṁ sa-s(u)gatālayam·
〈B10〉 〈Column a〉 bhaiṣajya-sugatañ ceha
〈Column b〉 dehāmvara-hṛd-indunā

18. Anuṣṭubh

〈B11〉 〈Column a〉 ⦿ so 'tiṣṭhipad imau cātra
〈Column b〉 rogiṇāṁ roga-ghātinau
〈B12〉 〈Column a〉 śrīmantau sūryya-candrādi-
〈Column b〉 -vairocana-jinātmajau

19. Anuṣṭubh

〈B13〉 〈Column a〉 ⦿ cikitsyā Atra catvāro
〈Column b〉 varṇā dvau bhiṣajau tayoḥ
〈B14〉 〈Column a〉 pumān ekaḥ striyau ca dve
〈Column b〉 Ekaśaḥ sthitidā(y)i(naḥ)

20. Anuṣṭubh

〈B15〉 〈Column a〉 ⦿ nidhipālau pumāṅ(sau)[dvau]
〈Column b〉 [bheṣajānāṁ vibhājakau]
〈B16〉 〈Column a〉 [grāhakau vrīhikāṣṭhānā〈Column b〉n]
[taddāyibhyaḥ pratiṣṭhitau]

21. Anuṣṭubh

〈B17〉 〈Column a〉 [⦿ pācakau tu pumāṅsau dvau]
〈Column b〉 [pākaidhodakadāyinau]

〈B18〉 〈Column a〉 [puṣpadarbhaharau deva]-
〈Column b〉 -[vasateś ca viśodhakau]

22. Anuṣṭubh

〈B19〉 〈Column a〉 [⦿ dvau yajñahāriṇau pattra]-
〈Column b〉 -[kārau pattraśalākayoḥ]
〈B20〉 〈Column a〉 [dātārāv atha bhaiṣajya]-
〈Column b〉 [pākendhanaharāv ubhau]

23. Anuṣṭubh

〈B21〉 〈Column a〉 [⦿ narāś caturdaśārogya]-
〈Column b〉 [śālā-saṁrakṣiṇaḥ punaḥ]
〈B22〉 〈Column a〉 [dātāro bheṣajānāñ ca]
〈Column b〉 [miśrā dvā-viṁśatis tu te]

24. Anuṣṭubh

〈B23〉 〈Column a〉 [⦿ teṣām eko naro nārī]
〈Column b〉 [caikaśaḥ sthiti-dāyinaḥ]
〈B24〉 〈Column a〉 [vāri-santāpa-bhaiṣajya]-
〈Column b〉 -[peṣakāryyas tu ṣaṭ striyaḥ]

25. Anuṣṭubh

〈C1〉 〈Face C〉 〈Column a〉 [⦿ dve tu vrīhyavaghātinyau]
〈Column b〉 [tā Aṣṭau pi¡nd!〈ṇḍ〉itāḥ striyaḥ]
〈C2〉 〈Column a〉 [tāsān tu sthiti-dāyinyaḥ]
〈Column b〉 [pratyekaṁ yositāv ubhe]

26. Anuṣṭubh

〈C3〉 〈Column a〉 [⦿ pu](naḥ) pi¡nd!〈ṇḍ〉[ī]kṛtās te tu
〈Column b〉 dvātriṁśat paricār[i]kāḥ
〈C4〉 〈Column a〉 bhūyo 'ṣṭānav¡i!〈a〉tis sarvve
〈Column b〉 pi¡nd!〈ṇḍ〉itās sthitidais (saha)

27. Anuṣṭubh

〈C5〉 〈Column a〉 ⦿ ta¡nd!〈ṇḍ〉ulā devapūjā[ṅśā]
〈Column b〉 Ekadroṇā dine di[n]e
〈C6〉 〈Column a〉 śeṣā yajñāḥ prad[āta]vyā
〈Column b〉 [rog(i)bhyaḥ prativāsaram·]

28. Anuṣṭubh

〈C7〉 〈Column a〉 ◉ (prati)varṣan tv idaṁ grāhyaṁ
〈Column b〉 [triṣk(ṛ)tvo bhūpater nidheḥ]
〈C8〉 〈Column a〉 pratyekañ caitra-pūrṇamyāṁ
〈Column b〉 śrāddhe cāpy uttarāyaṇe

29. Anuṣṭubh

〈C9〉 〈Column a〉 ◉ [ra]ktā(nta)jālavasana〈Column b〉m
ekaṁ dhautāmvarāṇi ṣaṭ·
〈C10〉 〈Column a〉 dve gobhik(ṣe pa)ñcapalaṁ
〈Column b〉 takkaṁ kṛ(ṣ)ṇā ca tāvatī

30. Anuṣṭubh

〈C11〉 〈Column a〉 ◉ Ekaḥ pañcapalas sik(th)a-
〈Column b〉 -dīpa Ekapalāḥ punaḥ
〈C12〉 〈Column a〉 catvāro madhunaḥ prasthā〈Column b〉s
trayaḥ prasthās tila(sya ca)

31. Anuṣṭubh

〈C13〉 〈Column a〉 (◉ ghṛtaṁ) prastho ’(tha bhai)ṣaj(y)aṁ
〈Column b〉 pi(ppa)līreṇudīp(yaka)m·
〈C14〉 〈Column a〉 [punnāgañ caikaśaḥ pāda]-
〈Column b〉 -[dva](yañ)[j]āti(phalatra)yam(·)

32. Anuṣṭubh

〈C15〉 〈Column a〉 [◉]hiṅ[gu]k(ṣ)āraṁ kot[tha]jīrṇa〈Column b〉m
ekaika(ñ c)ai[ka](pā)daka(m·)
〈C16〉 〈Column a〉 [pañcavimvan tu karpūraṁ]
〈Column b〉 [śarkkarāyāḥ paladvayam·]

33. Anuṣṭubh

〈C17〉 〈Column a〉 [◉ daṅdaṅsākhyā jalacarāḥ]
〈Column b〉 [pañcākhyātā Athaikaśaḥ]
〈C18〉 〈Column a〉 [śrīvāsañ candanan dhānyaṁ]
〈Column b〉 [śata-puṣpaṁ palaṁ smṛtam·]

34. Anuṣṭubh

〈C19〉 〈Column a〉 [◉ Elānāgara-kakolaṁ]
〈Column b〉 [marican tu paladvayam·]

〈C20〉 〈Column a〉 [pratyekam ekaśaḥ prasthau]
〈Column b〉 [dvau pracīvala-sarṣṣapau]

35. Anuṣṭubh

〈C21〉 〈Column a〉 [⦿ tvak-sārddha-muṣṭiḥ pathyās tu]
〈Column b〉 [catvāriṅśat prakalpitāḥ]
〈C22〉 〈Column a〉 [dārvīchidādvayañ cātha]
〈Column b〉 [sārddhaikapalam ekaśaḥ]

36. Anuṣṭubh

〈C23〉 〈Column a〉 [⦿ kandaṅ halāy jansyaṅ deva]-
〈Column b〉 -[dārucchavyaṁ prakalpitam·]
〈C24〉 〈Column a〉 [Ekapādaika-palako]
〈Column b〉 [mittradevaḥ prakalpitaḥ]

37. Anuṣṭubh

〈D1〉 〈Face D〉 〈Column a〉 [⦿ Athaikaśo madhu-gud]d[au]
〈Column b〉 [ku¡d!〈ḍ〉uva-traya-mānitau]
〈D2〉 〈Column a〉 [Ekaḥ pras]th(a)s tu sauvīra-
〈Column b〉 -(n)[īrasya parikalpitaḥ]

38. Anuṣṭubh

〈D3〉 〈Column a〉 [⦿] (d)v(au) yājakau tad-gaṇaka〈Column b〉ś cai[kas te dharmma-dhāriṇaḥ]
〈D4〉 〈Column a〉 trayo niyojyāś śrīrāja-
〈Column b〉 -vihār[ādhyāpakena ca]

39. Anuṣṭubh

〈D5〉 〈Column a〉 ⦿ varṣe (va)r(ṣ)e (tv) idan teṣu
〈Column b〉 pratyeka[ṁ parikalpitam·]
〈D6〉 〈Column a〉 tisro vṛhatyo dvādaśa-
〈Column b〉 -yugā daśakar[āḥ paṭāḥ]

40. Anuṣṭubh

〈D7〉 〈Column a〉 ⦿ yugmāni nava hastānāṁ
〈Column b〉 vāsasān daśa pa[ñca ca]
〈D8〉 〈Column a〉 dvi-kaṭṭikaṁ punaḥ pātra-
〈Column b〉 tritayan trāpuṣaṁ s(mṛ)[tam·]

41. Anuṣṭubh

〈D9〉 〈Column a〉 ⦿ deyā dvādaśa khāryyaś ca
〈Column b〉 ta¡nd!〈ṇḍ〉ulānām a(th)aikaśa(ḥ)
〈D10〉 〈Column a〉 sikthatakke tripalake
〈Column b〉 deye kṛ(ṣ)ṇā tu ṣaṭpa[lā]

42. Upajāti

〈D11〉 〈Column a〉 ⦿ vadanya-vṛṇ¡d!〈ḍ〉(āgrasaro) 'pi rājā
〈Column b〉 -prajārtha-cintā-janitārthi-bh[āvaḥ]
〈D12〉 〈Column a〉 bhūyo 'py asau yācata Ity ajasraṁ
〈Column b〉 praditsataḥ kamvuja-[r]āja-siṁ[hān·]

43. Upajāti

〈D13〉 〈Column a〉 ⦿ kṛtaṁ mayaitat sukṛtaṁ bhavadbhi〈Column b〉s saṁrakṣaṇīyaṁ bhavadīyam etat·
〈D14〉 〈Column a〉 puṇyasya kartuḥ phala-bhāk prakṛṣṭaṁ
〈Column b〉 sa(ṁ)rakṣitety uktam idaṁ hi vṛddhaiḥ

44. Upajāti

〈D15〉 〈Column a〉 ⦿ (y)o rājadhānyān nihitaḥ prabhutve
〈Column b〉 mantrī sa Evātra niyojanīyaḥ
〈D16〉 〈Column a〉 [na preṣitavyā] (Iha ka)rmma-kārāḥ
〈Column b〉 ka(rā)di-dāneṣu na cānya-kāryye

45. Upajāti

〈D17〉 〈Column a〉 [⦿ praty-agradoṣā Api deh]i(nas) 〈t〉(e)
〈Column b〉 na daṇḍanīyā Iha ye praviṣṭāḥ
〈D18〉 〈Column a〉 [te daṇ¡d!〈ḍ〉anīyās tu na marṣaṇīyā]
〈Column b〉 [ye prāṇi-hiṁsā](n)iratā Ihasthāḥ

46. Upajāti

〈D19〉 〈Column a〉 [⦿ jagad-dhitātyartha-trṣas sa rājā]
〈Column b〉 [punar vabhāṣe praṇidhānam etat·]
〈D20〉 〈Column a〉 [bhavāvdhi-magnāñ janatāṁ samastā〈Column b〉m] [uttārayeyaṁ sukṛtena tena]

47. Upajāti

〈D21〉 〈Column a〉 [⦿ ye kamvujendrāḥ kuśalānuraktā]
〈Column b〉 [Imāṁ pratiṣṭhāṁ mama rakṣitāraḥ]

〈D22〉 〈Column a〉 [te sānvayāntaḥ-pura-mantri-mittrā]
〈Column b〉 [nirāmayaṁ mokṣa-puraṁ labheran·]

48. Sragdharā

〈D23〉 [◉ nānā-divyāṅganābhir vviracita-ratibhir bhūri-divyopabhogai〈D24〉r]
[dīvyeyur divyadehā divi ditidanujāṁs tejasā tejayantaḥ]
〈D25〉 [dārḍhyan nītvā samantād acalitam aniśaṁ rakṣayā svaḥprayāṇe]
〈D26〉 [ye niśrenīkariṣyanty akuśaladalanaṁ puṇyam etan madīyaṁ]

Commentary

The text is fragmentary. Only 13 lines (l. 5-17) on face A, 14 lines (l. 2-15) on face B, 12 lines (l. 3-14) on face C and 19 lines (l. 1-18) on face D remain.

Restitutions are based on the almost identical inscriptions K. 209, K. 368, K. 386, K. 435, K. 667, K. 1115, K. 1170 and K. 1521.

〈D11〉 There is no space between the *pāda*s a and b.

Bibliography

Preliminary edition by Kunthea Chhom from the estampages of the National Museum of Cambodia, AMPP 001805 - 001808.